

მარგალიტის პოვნის უნიკალური შემთხვევა დუვალიებში

ავთო ბუსხრიკიძე

avto.buskhrikidze396@ens.tsu.edu.ge

გეოლოგიის დეპარტამენტი, ზუსტ და საზოგადოებრივ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, ივანე
ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

უნივერსიტეტის ქ.13, თბილისი საქართველო.

საყოველთაოდ ცნობილია, რომ მარგალიტები მოლუსკების ნიჟარებში წარმოიქმნება. ისინი, როგორც წესი, ზღვის და მტკნარი წყლის ორსაგდულიანი ცხოველების ნიჟარებში იზრდება, თუმცა ასევე გვხვდება გასტროპოდებში. მარგალიტები ასევე აღმოჩენილია თანამედროვე და ნამარხ თავფეხიანებში - ნაუტილუსებსა და ამონიტებში. მათი შორეული ნათესაობის მიუხედავად, ყველა ამ მოლუსკს ერთი საერთო მახასიათებელი აერთიანებს: მათი ნიჟარები სხეულის გარეთაა. ამ მოლუსკების რბილი ქსოვილები მათ ნიჟარებშია მოთავსებული და მარგალიტები ამ ნიჟარებში იზრდება - ან სხეულში, ან ნიჟარის შიდა ზედაპირზე. თავფეხიანების კლასის ქვეკლას *Coleoidea*-ს წევრებში, რომლებშიც გაერთიანებულია მელანთევზები, კალმარები, რვაფეხები და გადაშენებული ბელემნიტიდები, მათი ნიჟარები ევოლუციის შედეგად სხეულში მოთავსდა. ბელემნიტიდებმა ასევე შეიმუშავეს კალციტის გარსი - როსტრუმი, რომელიც ასევე სხეულში იყო განთავსებული. ბელემნიტიდების სხეულის სტრუქტურის გათვალისწინებით დღევანდლამდე წარმოუდგენელი იყო მათში მარგალიტებზე საუბარი. თუმცა, ბოლოდროინდელმა კვლევებმა აჩვენა, რომ ნამდვილი მარგალიტები შეიძლება წარმოიქმნას ბელემნიტების მანტიაში (თუმცა არა არაგონიტისგან, როგორც თანამედროვე მოლუსკებში, არამედ კალციტისგან - როსტრუმის მსგავსად). ადრეცარცული პერიოდის ბელემნიტში (*Duvalia emerici*) აღმოჩენილი პირველი ასეთი მარგალიტის შესწავლა გარკვეული დასკვნების გამოტანის საშუალებას იძლევა ამ მოლუსკების მანტიის სტრუქტურის შესახებ.